

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$, an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$, an 12 cor. $\frac{1}{4}$, an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Să așteptăm.

Azi, după informațiile ce avem, se reîncep tratativele de împăciuire între reprezentanții comitetului nostru și contele Tisza.

Privim cu toată liniștea sufletească în fața acestor tratative, oricare ar fi rezultatul lor. Am spus-o întotdeauna și o spunem și azi, că dorim pacea *cinstită*, în care să ni-se recunoască măcar drepturile asigurate prin legea de naționalități, care a trecut deja de mult în domeniul actelor svârlite la arhiv. În aceleaș cadre, dorim pacea și azi. Nu ne îndoim nici pe o clipă, că reprezentanții comitetului nostru vor ști să apere cu toată tăria interesele mari ale neamului și nu se vor pripri să încheie o pace, cu care n'am câștigat aproape nimic.

La timpul său vom reveni în meritul acestei chestii, acum ne abținem dela ori-ce comentarii, observând cu rigoare discrețiunea de partid, ce ni se impune.

Și până atunci, fie-ne permis a remarca unele simptome, cari pot fi conziderate drept *preludii* ale zilelor istorice, prin cari trece Monarhia noastră.

E, mai întâi, viul interes al presei din Austria și din străinătate, cu care comentează chestia românească, recunoscând deplina ei îndreptățire.

O constatare și mai înveselitoare este *solidaritatea presei române*. Putem spune cu multă mândrie sufletească și mângâiere, că rar ni-s'a dat să constatăm în presa noastră o *unitate de vederi* atât de deplină, ca în comentarea acestor tratative de pace. Articole scrise la Blaj, Sibiu, Arad ori Brașov au acelaș fond și aceleaș concludii, încât par scrise de aceeaș

mână. Chiar tonul articolelor încă e similar. Toate acestea denotă, că obștea noastră și-a dat seamă pe deplin de marea importanță a zilelor, prin cari trecem și că contele Tisza are de a face cu o falangă *conștie* și bineînchegată.

Paralel, presa maghiară și-a dat pe față arama mai mult decum ar fi cerut cea mai elementară prudență gazetărească. Organele guvernamentale și democrate, arată destulă simpatie chestiei, aprobând pasul contelui Tisza și cometându-l ca pe o necesitate de stat. Organele opoziției însă, începând cu cele mari, până la micile fițuici obscure, varsă foc și țipă ca din gura șarpelui. (Aceasta, bineînțeles, pentru a-și da pe față interesul ce-l au pentru conlocuirea *pașnică* cu Românii, lucru, ce-l accentuau până acum cu atâta stăruință). Mai întâi l-au făcut trădător pe contele Tisza. După senzaționalele declarații ale dd-lor Take Ionescu și Filipescu, a urmat o importantă schimbare de front. Nu mai era acum trădător contele Tisza, ci numai sluga Vienei, care pentru interesele politice ei externe, jertfește pe bietii Unguri, pentru a putea asigura și pentru mai departe alăturarea României la triplă alianță. Ieremiadele se pornesc apoi asupra României, care se ingerează în afacerile interne (!) ale Monarhiei. Poetul Ady îi scrie lui Goga o scrisoare dulceagă, în care-l face atent, ca Românii să nu se lase momiți de Viena, care i-a tras pe sfoară în atâtea rânduri...

Toate aceste sunt apariții foarte interesante și foarte caracteristice.

Noi putem să contemplăm mai puțin nervoși desfășurarea evenimentelor ce vor urma în curând.

Guvernul ne-a întins mâna de pace, noi am grăbit să răspundem cinstit și fără încunjur, spunând tot ce aveam la inimă. N'am cerut și

nu vom cere decât *drepturi, pe cari legile anterioare ni-le garantau*.

Dacă pacea nu se va încheia, responsabilitatea în orice caz îi privește pe aceia, cari sau n'au dorit-o din capul locului, sau au făcut totul s'o zădărnicească și s'o facă imposibilă.

Noi așteptăm, cu inima liniștită, desnodământul.

DI Nicu Filipescu despre împăciuirea românilor. Ziarul „Az Est” din Budapesta continua cu publicarea interviurilor, acordate unui corespondent a numitului ziar de câtră mai mulți bărbați distinși ai statului român. Di Nicu Filipescu, fostul ministru de războiu, s'a declarat cu privire la tratativele româno-maghiare în următorul chip:

„Noi nu dorim să ne amestecăm în afacerile interne ale Ungariei. Ba din contră, dacă tratativele ar duce la un rezultat, a-și considera de dușman al Românilor din Ungaria, pe orice om, care s'ar amesteca în aceste chestiuni, cari interesează exclusiv pe supușii români de sub coroana Sf. Ștefan. De altă parte când spun, că în cazul eșuării tratativelor de pace relațiunile dintre cele două țări n'ar mai putea fi atât de sincere și amicale ca înainte, aceasta nu poate însemna un amestec ci simplamente faptul, că e imposibilitate a sta în alianță cu acei, cari nu recunosc pe seama conaționalilor noștri din alte țări acele drepturi, cari sunt prevăzute direct în legile maghiare.

— Din partea diplomației austro-ungare nu ne-am împărtășit de acel *sprijin deplin*, la care am crezut, că avem drept să contăm în decursul crizei balcanice... Speranța în acest *sprijin deplin*, la care am contat, ne-a făcut chiar să suportăm, deși cu anevioie, situațiunea creată Românilor din Ungaria. Lipsa acestui *sprijin* a trebuit să aibă însă ca urmare îndepărtarea noastră de Monarhie în loc de a ne apropia și mai mult...

Considerați pe Românii din Ardeal de patrioți buni ungari, precum și trebuie să fie și să nu mai auzim în viitor plângerile lor zilnice. Atunci relațiunile noastre cu Austro-Ungaria vor deveni iarăș, precum au fost. În caz contrar, când vom fi condamnați să auzim aceleași plângeri, cari ne pătrund la suflet, și când într'o viitoare complica-

țiune nu vom putea conta la un sprijin mai eficace decât până acum din partea Austro-Ungariei, atunci te pot asigura — și aceasta este părerea generală la noi, că nu va exista guvern român, care va mai urma acea politică, pe care au urmat-o până acum toate guvernele față de Austro-Ungaria.

N'avem dreptul să ne amestecăm în afacerile dvoastre interne, dar avem dreptul să ne croim politica noastră externă așa, precum ne convine. De inchiere vreau însă să dau expresie speranței mele, că faptele vor confirma telegramele despre un rezultat favorabil al tratativelor și cred, că nu greșesc, când te asigur în mod loial, că această înțelegere va produce numai satisfacție și în nici un caz greutăți."

Contele Andrassy despre declarațiile contelui Czernin. Unui corespondent a lui „Pesti Hirlap“ a declarat contele Andrassy între altele și următoarele:

„Declarația Contelui Czernin compromite foarte grav pe contele Tisza, pentru că indică, ceea ce am spus deja într'un articol al meu, că la adecă formează fondul tratativelor lui Tisza multele noastre greșeli externe. În decursul crizei din Balcani nu am reușit să susținem până la sfârșit încrederea guvernului din București, iar prin scoaterea în planul prim a chestiei revizuirii a slăbit acea relație, care după cum cred, a fost la început intimă și bună. Voim acum să asigurăm sprijinul extern al României prin dispoziții de politică internă, ceea ce e fatal și absolut fără succes.

Dacă România nu va crede, că interesele vitale ale politicii sale externe o leagă de noi, dacă nu va avea încrederea în puterea și energia Monarhiei și nu va crede, că bunăvoința și alianța noastră este pentru ea avantajoasă, ba și mai mult:

necesară, nu există acel pact, care ne-ar asigura sprijinul ei. Iar dacă din contra va fi la București convingerea, că se pot sprijini pe noi, și merită să se sprijinească pe noi, că interesului lor răspunde mai mult alianța cu noi, putem avea încredere în ei, altfel nu! Dacă vom schimba ordinea noastră politică internă pentru a schimba simpatia Bucureștenilor nu ne vor fi Români din patrie nouă recunoscători, ci... Regelui României.

Nici odată nu va contribui la liniștirea chestiei române și a nemulțumirii române un asemenea pact, care a urmat după victoria României, oferind Românilor din Ungaria concesiile speciale. Aceasta ar putea rezulta numai din o asemenea procedură, care se întemeiază pe motive de politică internă și urmează din aceea, că guvernul maghiar va fi dispus a considera toate drepturile. Numai o asemenea politică poate ameliora soarta Românilor din patrie, rezultând din convingerea comună a națiunii în mod spontan, executându-o guvernul în mod cinstit, înțelegându-o și societatea maghiară dela periferie“.

„Az Est“ aduce de asemenea un inerviv mai lung a numitului conte, care zice, „că îi fierbe sângele, când citește declarațiile făcute de bărbații de stat români“. Greșala ireparabilă a monarhiei e, că vrea să stămpere acum cu jertfa maghiarilor setea României, atât de mașter considerată în cursul întregului războiu balcanic.

Normativ arhidiecezan.

(I. Clasificarea parohiilor).
(Continuare și fine.)

În aplicarea concretă a regulii trebuie să se facă atâtea excepțiuni (mai ales la grupa a II-a și a III-a) cât nici nu se mai

cunoaște directiva dată. Aceasta din pricina multelor jurstări accidentale, cari degradează unele beneficii abundente și înaltă pe altele inferioare.

Clasa I.: Teiuș, Sâncel, Crăciunelul de jos, Mihalt, Tiur, Silvașul de câmpie, Clujmănăștur, Feleac, Jucul de jos, Milașul mare, Căpușul de c., Iclânzul, Lechința de M. Gheja, Cut, Turda veche.

Clasa II.: Păgida, Șard, Biia, Bucerdea grănoasă, Cergăul mare, Ciufud, Mânărade, Micăsasa, Obreja, Roșia de secas, Veza. Budeleac, Dâmb, Feneșul sâs., Gilău, Aiton, Boș, Dezmir, Jucul de sus. Rediu, Ocnita, Pentic, Șarmaș, (Giurgeu), Brateiu, Ciucea, Mărgău, Săbadul, Grind, Grebeniș, Săcal, Sânmărtinul de câmpie, Velcher, Doștat, Armeni, Orlat, Veștem, Beiu, Cianul deșert, Cianul mare, Urea, Șinca v., Tohanul v.

Clasa III.: Aiudul de sus, Băgău, Meșcreac, Poiana Aiudului, Sântimbru, Almașul, Ciugudiul de jos, Ghiriș, Ghirișâncraiu, Măhaciu, Vereșmort, Pânade, Cisteiu, Chiciud, Șermășel, Tușin, Aghireș, Chintău, Feiurd, Frata, Fizeș, Boziaș. Cetate de b., Șofaleu, Ațintiș, Chirileu, Cucerdeia rom., Vidraseu, Băița, Cozma, Craifaleu de c., Uifaleu, Tulgheș, Valea jidanului, Hundorf, Șmig, Bogata de M., Budiul, Chimitelnic, Cicud a., Sânger, Tăureni, Chezler, Bologa, Vișag, Mădăraș, Nirașteu, Ciunga, Noșlac, Sânmărtinul sâr., Turdașul, Băla, Riciu, Sângeorgiul de C., Cașva, Gurghiu, Solovăstru, Toplița, Câmpeni, Roșia, Ghibrom, Calvaser, Ocna Sib., Micuș, Tritul de jos, Tritul de sus, Comana, Vad.

Clasa IV.: Asinip, Cacova, Ciuguzel, Gârbova de jos, Gârbovița, Hopârta, Lopardea, Ocnîșoara, Tâmpăhaza, Albaiulia măieri, Bărbant, Benic, Chișfalău, Coșlar, Galda sup., Galtiu, Ighiu, Bogdana, Buciumi, Nireș, Ciugudul sup., Inoc, Alecuș, Feisa, Tătărlău,

FOIȚA.

Regina Nilului.

— Cleopatra. —

Renumitul film „Regina Nilului“, reprezintă scene frumoase din istoria Romanilor. Față de filmurile de până acum, acesta ne arată cel mai mare progres în arta cinematografului, precum și cea mai desăvârșită tehnică în scenărie. Are cinci acte și extensiune de 2100 metri.

Cuprinsul prescurtat este următorul:

Marcus Antonius este eroul învingător, unul dintre stălpii Romei, el este înrudit cu Iulius Caesar, pe care îl sprijinește în guvernarea imperiului roman. El a știut să înfrângă multe lupte, ce le purtau Romanii; a câștigat renume Romei și era cel mai înfricoșat erou al Romanilor, dar nu putea să reziste în fața femeilor frumoase. În fața dușmanului era neîndurat, superb și îngânat, prevăzător, așa că din multe lupte s'a întors cu cunună de lauri.

După moartea lui Iulius Caesar, un timp a domnit el, cu putere nețarmurită, până când în Octavianus și-a găsit un dușman neînfrânat. Superioritatea și-a păstrat-o și față de Octavianus, și în înțelegere cu

acesta și cu Lepidus, au format un triumvirat, care avea să domnească peste marele imperiu roman. În anul morții nevestei sale, Fulvia, s'a dus în Egipt, unde domnea Cleopatra, ca să o tragă la răspundere pentru purtarea ei dușmănoasă față de imperiul roman. Cu ocazia aceasta, Marcus Antonius a dat dovadă, că și el este numai un om, cum sunt toți muritorii. Frumseța Cleopatrei l'a captivat cu totul, unde în mijlocul serbărilor aranjate în palatul din Alexandria, s'a îndrăgostit nebunește de ea, așa că aproape și-a uitat de interesele patriei.

Prin faptul acesta, și-a pierdut mult din vază, de care se bucura la Roma, și și-a câștigat o mulțime de dușmani în Egipt.

După întoarcerea lui la Roma a știut, să câștige iarăș grația lui Octavianus, luând de nevastă pe sora acestuia, după ce Fulvia murise în timpul cât a petrecut la Alexandria. Mai mult, Octavianus îi dăde o parte din imperiul roman, care să-l guverneze singur. Însă dragostea lui pasionată, îl chema mereu la Cleopatra. Zădărnice au fost amenințările, rugămintele lui Octavianus, dragostea ce o simțea față de Cleopatra era mai puternică ca toate celelalte simțiri ale lui. Plecă din nou spre Alexandria, unde serbările pompoase ce se făceau în onoarea lui, erau fără sfârșit. Între astfel de împrejurări pierdu cu totul simpatia senatului, care tocmai voia să îl aleagă de consul. Cu ocazia unei adunări l'au declarat de tră-

dător al patriei, și îl degradară din toate funcțiile.

Văzând, că toate umilințele n'au întors pe Antonius, Roma trimise solii de război Cleopatrei.

Cleopatra primi vestea războiului adusă de consulul Valerius, cu un suris ironic și îi zise: „Spune copilandrului care se numește Octavianus, că eu îi desconsider ofența, și dacă poate, să arate, dacă e mai puternic ca mine“.

În scurt timp Cleopatra se putu convinge despre puterea lui Octavianus, căci pe neașteptate oștirile romane intrară în Alexandria, pe care o asaltară cu triumf.

Pe Antonius însă nu-l găsiră în viață, căci văzând înfrângerea egiptenilor, se strîpunse cu sabia, după ce lăsă ca să-l ducă încă odată lângă Cleopatra, unde muri în brațele ei.

Cleopatra simțindu-și sfârșitul, se otrăvi

Roma iertă pe eroul ei, care pe lângă scăderea ce o avea a știut să facă mari servicii patriei sale.

Epoca aceasta ne-o arată splendidul film „Regina Nilului“.

Rolul principal îl are Cleopatra, pe care o prezintă în toată frumusețea ei, dornică de dragoste, îngânată, și ambițioasă. Ne arată, că după ce a captivat cu grații ei pe Iulius Caesar, pe Marcus Antonius după moartea căruia a încetat a prinde în mreaja ei fermecată și Octavianus. Dar fără rezultat.

Cenade, Lodroman, Lupu, Ohaba S., Șoroștin, Țapu, Năoiu, Săcădate, Lăpuu, Topasâncraiu, Aruncuta, Berchieș, Gădalin, Jucul nob., Juriul de C., Aschileu, Chechiș, Dârjea, Rececristur, Cuștelnic, Deaș, Ganfaleu, Șaroșul ung., Giulus, Ogra, Petrila, Sălcud, Archiud, Fărăgău, Orosfaia, Stupini, Șchiopi, Șutu, Cheța, Cooc, Dateș, Hădărău, Oarba, Șeușa C., Agărbiciu, Basna, Blăjel, Dărios, Ibișdorf, Velt, Bociu, Fildul de mij., Fildul de sus, Bardoș, Sântana, Șamșud, Tirimia, Găbud, Gâmbuț, Sâmpetru, Hodac, Orșova, Petelea, Abrud, Bistra, Buciumșasa, Certege, Boz, Drașov, Șeușa, Straja, Ungurei, Buia, Gurariului, Șeica mare, Ciurila, Copand, Petridul de jos, Sănd, Tur, Copăcel, Homorod, Ohaba, Netot, Noul rom.

Clasa V.: Ciunbrud, Miraslău, Odverem, Cricău, Meseșsângeorz, Iclod, Spini, Valea sas, Hususeu, Lunca Spătaș, Cistelec, Ormeniș, Sânmihaiu, Șopher, Visuia, Buda v., Gărbăul ung. Suciag, Botaza, Pata, Suat, Tothaza, Panticeu, Tihău, Abuș, Boian, Bobohalma, Bord, Lăscud, Sânpaul, Subpădure, Milășel, Bicaz, Teiec, Copșa mare, Vamoșodriheiu, Cicud b., Grinduristur, Vaideiu, Proștea mare, Șeica mică, Molosig, Secuieu, Ceuașul de câmpie, Sângeorgiul de M. Mi-coșlaca, Bozediu, Ulieș, Zau, Beica rom., Chiheriul inf., Drâmbar, Dumitra, Henig, Oarda, Sângătin, Șpring, Șaldorf, Berchiș, Filea inf., Petridul sup., Petridul mij., Bărcuț, Mărgineni, Riușor, Veneția.

Clasa VI.: Intregalde, Oieșdea, Agriș, Dumbrău, Căpâlna, Sânmiclăuș, Tăuni, Beșineu, Bogatul rom., Broșteni, Balda, Fiscuț, Lumperd, Palatca, Țăgșor, Uilac, Apahida, Ardeova, Dretea, Nădășel, Șard, Sumurduc, Tic, Totelec, Corpade, Ghriș, Vaidacămăraș, Gălgău, Poptelec, Sotelec, Șitea mag., Logig, Posmuș, Sântu, Corbu, Ciucmandru, Ernea,

Bicalat, Lita rom., Surduc, Dileul rom., Frăua, Proștea mică, Ciula, Hodiș, Vaidacuta, Silvașul rom., Șpâlnaes, Uioara sup., Lechin-cioara, Moiaș, Brețe, Chiherul sup., Sântioana, Mușca, Ofenbaia, Ciugud, Cașolt, Gusu, Șelcău, Ștenea, Șura mică, Grid, Cohalm, Ticușul rom., Cârța săs., Voila.

Clasa VII.: Beldiu, Mureșcăpud, M-sâncraiu, Răchișel, Bucerdea vin., Vințul, Bozna, Ciunăina, Nerța, Restolul deș, Teud, Cieău, Decea, Ormeniș, Poiana, Șonfalău, Varfaleu, Crăciunel, Făget, Jidveiu, Veseuș Cergău, Glogoveț, Cămăraș deș, Petea, Cichindeal, Găinari, Hosman, Nucet, Vurpăr, Berind, Popfalau, Sânmihaiul ung., Tăuți, Vișa, Borza, Brusturi, Chendrea, Lupoala, Sânmihaiu deș, Ugruț, Vaidahaza, Adămuș, Bărnadea, Craifalău, Hărănglab, Cerghizel, Cipău, Deag, Futac, Șeulia rom., Ercea, Filpișul mic, Hrastăș, Săplac, Dămuc, Agrișteu, Biertau, Coroiu, Gogau, Șaroș săs., Hășdate, Hășmaș, Iara, Muntele băișorii, Sălciua, Selicea, Segagea, Silvașul m., Sânmărgita, Alma săs., Ațel, Vorumloc, Retiștea, Meneș câmp., Oroiu, Căptălan, Cisteiu, Ciuciu, Copand, Fărău, Orosia, Abafaia, Adrian, Chinad, Chinar, Chineș, Curticap, Ernotfaia, Fălfalău, Filpișul mare, Iabenita, Reghinul m., Șarpatac, Telecul rom., Urisiul inf., Pătrânjeni, Ponorel, Sohodol, Daia, Apria, Presaca, Alămor, Boarta, Ghișasa sup., Hamba, Hașag, Reșinar, Sadu, Comișig, Filea sup., Mischiu, Sânmărtinul deș, Berivoi mare, Berivoi m., Bohoț, Herseni, Ileni, Sebeș, Șercaia, Șona, Vaidarecea, Iaș, Poșorta.

Clasa VIII.: parohiile nefinșirate până aci.

Protopopiatele laolaltă cu parohiile de sediu s'ar putea pe baza venitelor și a situației geografice în 2 grupuri cum în chipul acesta: I. Aiud, Albaiulia, Arieș, Blaj, Cluj, Cojoena, Luduș, Reghin, Sibiu; II.

Almaș, Biia, Cătina, Ernot, Fărăgău, Mediaș, Morlaca, Uioara, Pogăceaua, Roșia, Sebeș, Turda, Făgăraș; III. Cichindeal, Diciosănmărtin, Giurgeu, Ibașfaleu, Indol, Mureș, Brașov, Arpaș.

Oficiile din gremiu: a) catedrele seminarului teologic, diversele posturi de director (gimnaziu, preparandie, oficiu arhid., internatul de băieți) se alătură la *protopopiate*; b) catedrele dela gimnaziu, inst. pedagogic, școala civilă de fete, postul de contabil al Administr. Centr. Capit. (Intrucât sunt completate cu preoți) se consideră ca parohiile de cl. II.; postul de ezactor arhid., vicenotar consist., prefect al tipografiei sem., cassar al Administr. Centr. Cap. se pun într'un rând cu parohiile de clasa III.; celelalte fonduri gremiale cu par. de clasa IV.

Asupra înșirării cutărui beneficiu într'o anumită clasă din proiectul de față se poate vorbi mult; multe vor fi și greșit împărțite, principiile clasării încă pot fi necomplete: iee deci cuvântul cât mai mulți ca să coacem sământă cât de sănătoasă!

Vas. Cerghizan.

Concertul plugarilor din Săcădate.

Ziua de 8 Ianuarie (a 2-a zi de Crăciun) a fost pentru românii din Săcădate, o zi de bucurie și veselie. Fiindcă biserica gr. cat. de aici nu are turn și fiind săracă harnicul și neobositul preot din Săcădate Ion Dragomir care își poartă cu sfințenie sarcina ce o are în calitate de servitor al Domnului, a dat un concert a 2-a zi de Crăciun, pentru acoperirea unor spese cu repararea bisericii.

Toate aceste le face din foita de a domina.

Este nespun de frumos tabloul, unde Cleopatra îl așteaptă pe Marcus Antonius pe o naie, de unde îi răsare ca Aphrodite, în toată splendoarea frumuseții ei, făcând din dușmanul trimis să o umilească, cel mai supus adorator al ei, care nu mai vrea să plece de lângă ea.

Cleopatra știa cum să-l înălțue tot mai mult de ea, îi dansa jocuri sensuale, toate serbările erau pentru el, cu cari tot mai mult îl tira în vâltoarea ei. Gelozia Cleopatrei, de care era stăpănită, o făcea crudă și nemiloasă, așa că pe o sclavă de a ei o omoară, pentru că a îndrăznit să-i sărute poala dela toga lui Antonius.

Filmul ne mai arată scene importante, cum sunt părțile, unde debarcă oastea Romanilor, fuga egiptenilor, reîntoarcerea învingătorilor. Interesantă este întâlnirea Cleopatrei cu Antonius, dansul Cleopatrei, tabloul senatului roman. Toate aceste scenării sunt înfrumusețate de arta dramatică, care este desăvârșită și fascinatoare.

Despre ascultarea sfintei liturgii.

— Meditație —

de Ioan Georgescu.

2. Fericiți sunt cei ce plâng, adică fericiți aceia, cari își recunosc greșelile, căci aceia se vor îndrepta și se vor mângâia.

3. Fericiți sunt cei blânzi, adică fericiți sunt aceia, al căror suflet stăpânește cu desăvârșire întreaga lor ființă — fericiți aceia, cari au puterea morală, cea mai mare putere din lume, căci aceia vor moșteni pământul.

4. Fericiți sunt cei ce flămânez și însetează de dreptate. „Dreptatea“ în sf. Scriptură știți că înseamnă, desăvârșire, sfințenie, complexul tuturor virtuților. De aici om drept = om sfânt om desăvârșit. Cei ce flămânez și însetează de dreptate sunt așa dară aceia, cari năzuiesc spre sfințenie, spre perfecțiune, spre desăvârșire; aceia cari se siliesc a fi tot mai buni și mai temători de Dumnezeu.

5. Fericiți sunt cei mlostivi, căci aceia se vor milui. Da aceia se vor milui cu nobila răsplătă a conștiinței, că au făcut o faptă bună, — iar pe lume cealaltă înzecit și însutit, — deoarece știți că bunul Dumnezeu nici un păhar de ap nu lasă nerăsplătit.

6. Fericiți sunt cei cetați cu inima — fericiți aceia, a căror inimă nu e legată de bucuriile trecătoare ale aceei lumi, de bunurile materiale, căci aceia vor fi în stare să simțească bucurii cu mult mai mari și mai nobile, bucurii spirituale. Nu nitați, că bunurile materiale și trecătoare ale vieții acesteia le dorește omul înainte de a le avea, iar când le are le uște, se plictisește de ele, — pe când bucuriile spiri-

tuali (cu virtutea) e tocmai întors: înainte de-a o avea o urăști, și-se pare foarte anevoioasă de câștigat, — dar când o ai, o iubesti și dorești a avea tot mai mult: ca să poți avea bucurii sufletești și mai mari: să poți vedea pe Dumnezeu.

7. Fericiți sunt făcătorii de pace — fericiți aceia, cari dau altora liniștea trupească, dar mai ales cea cu mult mai însemnată pentru fericire: liniștea, pacea sufletului, căci aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema.

8. Și, în sfârșit, fericiți veți fi, când veți fi prigoniți pentru dreptate, adică pentru aceea, că voi sunteți buni, evlavioși, temători de Dumnezeu, drepti, căci persecuțiile altora nu pot să turbure fericirea voastră: aceea numai voi înșivă o puteți turbura și strica, nici de cum alții! Afară de aceea cei prigoniți pentru dreptate se mai aseamănă cu însuș Fiul lui Dumnezeu, cu Domnul nostru Isus Hristos, care a fost prigunit și restignit pentru dreptate, pentru că a mărturisit adevărul, că el este fiul lui Dumnezeu.

(Va urma.)

Cugetări.

Culese de I. P. C.

Bunătatea e cea mai mare putere a omului, cu ea putem învinge ori ce greutate.

Didacus.

Concertul acesta, în tocmai ca și altele, pe cari le-a mai aranjat dl Dragomir, tot cu acest gând nobil, a pus în uimire întreg publicul asistent.

A avut un program bogat. S'au cântat: Imnul Astei, Răsunetul Ardealului, Susu-i dealul la pădure, Supărat ca mine nu-i, Declamare, Colindă, Scumpă dragă copilă, Așa-i românul, Hora Dobrojană, iar pe lângă acestea dl Dragomir la dorința publicului a mai cântat și alte cântări frumoase. Aplauzele erau la culme, deoarece a succedat peste toate așteptările deși debutanții au fost țărani și țărance, afară de d-soarele Eleonora Grădinar și Anicuța Georgescu. D-soara Eleonora Grădinar a susținut rolul de solistă în Răsunetul Ardealului, delectând asistența cu un ton dulce, melodios.

Publicul a fost foarte numeros, umplând sala cea mare a cancelariei comunale. Afară de țărani și țărance au mai luat parte și o mulțime de intelectuali, atât din loc cât și din jur, toți pătrunși de sfîntenia cuvintelor: „Să sprijinim cultura românească“.

Dl Dragomir a mers în 11 Ianuarie și în Nocrich, incredințat de cuvintele preotului-

protopop gr.-or. de acolo, Aron Meșian, care i-a făgăduit tot sprijinul, ba i-a cerut chiar și invitățile ca să le expedese dumnealui. Dar se vede, că acesta a fost condus de alte motive, când a asigurat corul plugarilor din Săcădate de tot sprijinul său.

Destul, că nici invitățile trimise nu au fost expedate fără numai cu o zi înainte de concert și în felul acesta neprimind nimeni invitări, n'au venit mulți la concert. În urma acestor manopere public a fost puțin la Nocrich, iar preoți, învățători, intelectuali gr.-or. nici cu lumânarea nu puteai afla în școală. Părintele Aron Meșian a mers pe ziua aceea din Nocrich, iar M. Petra-Petrescu directorul băncii din Fofeldea, de român mare ce este, a preferat să stea acasă. Aviz oamenilor noștri, ca să-i cunoască, cari dintr'un concert țărănesc fac chestie confesională ortodoxă.

Au luat însă parte domnii avocați din Nocrich, și, ce ne-a surprins foarte mult, o bună parte din inteligența săsască. Concertul a succedat tot așa de bine secerând aceleași aplauze ca și în Săcădate.

Seara ne-am întors spre casă amărâți de patima confesională ortodoxă ce stăpâ-

nește pe aici și prin țara faimosului Cădea sufletele mici ale marilor români de pe valea Hârtibaciului.

Coresp.

Reviste.

Situația în Balcani. Conflictul greco-turc înăă tot n'a putut fi potolit. Ministrul prezident grec Venizelos a întreprins o călătorie cercetând curțile europene și lămurind marile puteri asupra politicii ce va urma pe viitor guvernul grecesc privitor la chestiile insulelor din marea Egee. Cu aceasta ocazie a intervenit ca marile puteri să aplaneze în mod pacinic conflictul dintre Turcia și Grecia încunjurându-se prin aceasta izbucnirea unui nou războiu într'e acestea 2 state.

Scrisoarea II.

— După picnicul Reuniunii. —

Blaj, în 27 Ianuarie 1914.

Aceluiaș pretin!

N'ai venit. — Eu toată ziua te-așteptasem pe la gară
Din zoritul dimineții pân'adânc în fapt de seară,
Și cu orice tren ce 'n fugă poposia la noi o clipă
Simțiam cum picur de picur o nădejde se 'nfrîpă
Colo 'n fundul minții mele: că te voi zări odată
Coborând din tren agale, ca fata nemăritată.
Dar tu van purtai speranța. N'ai venit. Ești un imberb!!
... Ori pe semne punga-aceea nu-ți stă chiar de tot superb!
(Ce să-i faci? În criza asta, să-i zicem financiară,
Starea noastră tuturor e cam... mizeră, precară,
Afară doar de aceia, cari fusesse la picnic,
Cu toatecă mulți dintrânșii — mi se pare — îmi deszic.)
Dar ca nu cumva vreodată să mă 'nvinuești la lume,
Că eu nu-ți sânt amic sincer, hotărîtu-m'am anume
Să-ți deseriu tot ce văzusem și cu ce impresii rare
M-am ales din tot picnicul. Fii dar, dragă, cu răbdare.

* * *

Năcăjit, că nu veniseși mă 'ntorsei pe ștrec acasă,
— Doamne, lipsa unui prietin ce nor greu pe suflet lasă! —
Și abia avusem vreme să-mi schimb fuga toaleta,
Iată 'n pas ca de năvală că-mi sosește și stafeta:
„La moment să plece Domnu, dacă vrea să aibă loc!“
Doamne sfînte! Încă 'ntârzii! Măcar numai acest roc
Aș avea să-l iau pe mine și batiste 'n buzunare
Date cu parfum de roze, plăcut mult la domnișoare.
Am gătat. Și-acuma ată la drăguțul de picnic.
— Intru 'n sală. Doamne sfînte! ochii nu pot să-i ridic
De lumina orbitoare, care valuri, valuri, valuri
Se revarsă pe cortină, pe șetre și pe portaluri.
Năucit de-așa splendoare, nu mai știu pe care lume-s,
Nu mai știu, de toate aieve, ori că toate numai spume-s!
Dar un glas adânc, lăuntric, mă trezi din amețeală.
... Și pornii să văd cu ochii, ce anume e prin sală.
Amintii, încă 'n răvașul, scris în 22,
Bunătați de multe feliuri, de gânsaci și de rățoi,
De ceai și de vin și bere, de cafea și prăjitură,
Și le-am proslăvit de-atuncia poate prea peste măsură.
Ei, dar mintea mea săracă, n'a putut pe vremea-aceea
Să prevadă 'n amănunte, ceace poate femeea
Când își pune 'n gând s'arete, ce e arta culinară,
Când nu-și pune, știm bărbații, cât ni-e soarta de amară.
Dar cum mintea mea, amice, să prevadă n'a putut
Tot așa nici azi nu poate să știe ce s'a vândut.
Deci n'am să le 'nșir, iubite, ar fi și plictisitor,
Nici n'aș vrea să le porți și tu zădarnic prea mare dor.

Țin însă cu tot de-adinsul să remarc o 'mprejurare:

Că *Giocondele de-orândul erau fără de-asămănare.*

Ce ochi mai aveau, măi nene, ce sprâncene, ce guriță,

Ce trupșor de Cosinzeană prins în fotă și altită,

Și ce buze fine, fine, — să le tai cu'n fir de păr, —

Cât! — te rog să-mi ierți cuvântul, dar spun purul adevăr —

Tinerimea mai degrabă toată noaptea ar fi stat

Nemâncată, nebeută, pentr'o gură de gustat.

Și cum publicul de față de guriță n'avu parte,

Ca să nu-și petreacă timpul numai în gânduri deșarte,

Apucat-a să se 'mbie ba cu una, ba cu alta,

Mai vârtos cu găște, rațe, cărora le place balta.

Fericit apoi la culme, că și-a săturat stomahul

Pune pipa la măsele. Ce să-i faci? așa-i valahul!

Se făcu un fum năpraznic, colo, colo dintr'un timp,

De părea, că imortali se coboară din Olimp,

Tăinuți de norii sacri să asiste la picnic.

* * *

Cum „întru 'nceput“ din haos se născu pe ceriuri luna

Palidă ca o mireasă, care-abia-și puse cununa;

Cum acel „tohu va bohu“ și-l ceru pe mândrul soare,

Ca să 'mbrace darnic toate cu frumseță răpitoare;

Cum puzderia de stele străluce târziu în seară,

Ca nou farmec se reverse peste tot ce e în țară,

Tot așa din *îmbulzeala* sălii noastre arhipline

Rând pe rând se desfăcură, la acord de violine,

Debutanți cu glas artistic, în ținută fără greș;

— Domnișoară, spune-mi sincer, colo 'n gându-ți ce mai țezi?! —

Și cântară cum nu cântă ciocârliile 'n văzduh

Și nici paserile mândre pitulate-adânc în stuh.

Ca un roi drăguț de fluturi se mai desfăcur'apoi

Patru copilițe mândre cu lungi gene, priviri moi;

Și a fost atât de-estetic, atât de gingaș dansul lor

Parcă îngerași din ceriuri ar fi jucat cu ele 'n cor.

Ce-a urmat, de ce n'aș spune? — joc de șarpe rafinat.

Și pe semne, cum pe vremuri satana a înșelat

Pe femeie 'n chip de șerpe, tot astfel și ea sârmana

Nevoită e să 'nșele pe bărbat schimbându-și blana

Cu amfibia din biblii. Ei dar orcum s'a 'ntâmplat.

Eu din parte-mi sunt preavesel, c'am putut fi înșelat.

* * *

Ptii! măi nene, rău îmi merge! Vezi nici nu luasem seama,

Că hârtia-i pe sfârșite, și că trebuia și drama

S'o mai amintesc, și jocul ce se chiamă cotillon.

Ei, dar iartă. Altădată preaiubitul meu cocon,

Altădată, zic, se poate, voi avea mai mult răgaz

Ca prin scrisul meu de șagă să te mai scap de năcaz,

Și să spun „da cap' al fine“, toate, toate mai cu șic,

Pân'atunci, roagă-te și tu, să mai vie un picnic.

Al tău amic

Ciuvic.

Revoluție în Portugalia. Republica portugheză trece prin o criză, a cărei sfârșit nu se poate prevedea. Monarhiștii și partizanii fostului rege Manuel se folosesc de orice ocazie ca să vină iarăși la putere. Din Spania și Anglia capătă mereu ajutor, puști, muniție și bani și guvernul republican e necesitat a susține ordinea pretutindenea cu ajutorul armatei. Antagonismul între partidele republicane și monarhiști e azi atât de acut, încât se așteaptă în tot momentul izbucnirea revoluției în Portugalia.

Prezidentul republicei a fost în urma acestei împrejurări necesitat să provoace pe ministrul-prezident Costa să demisioneze și să facă loc unui minister de concentrare. Costa a primit numai la repetite provocări a prezidentului a demisiona, dar în același timp s'a îngrijit, ca aderenții guvernului să facă mari demonstrații tot în favorul lui.

În urma demisiunii prim-ministrului Costa s'au iscat turburări mari în Lisabona între adicții guvernului și monarhiști. Acești din urmă au atacat pe demonstranți în mai multe strade iar în fața palatului ministrului prezident s'a iscat o încăerare în urma căreia au rămas vulnerați mai multe sute de inși. Lupta s'a dat toată noaptea iar ordinea a putut fi restabilită numai cu ajutorul cavaleriei, care a pus capet demonstrației. Din diferite orașe ale țării s'a anunțat turburări și încăerări sângeroase încât se așteaptă în tot momentul introducerea stărei de asediu.

Diverse.

Intru mărirea lui Dumnezeu. Ioan Vodă din America a cumpărat Mineiul tom. I. legat în piele în preț de 34 cor. Mineiul tomul II. și III., asemenea legat în piele l-a cumpărat Aron Rus, jude comunal și Iovu Popa în preț de 78 cor. Tot Iovu Popa a cumpărat și Apostolul legat în piele în preț de 22 cor. În numele poporului meu credincios, și al curatoratului le aduc și pe aceasta cale cele mai sincere mulțămite. Dumnezeu bunul să le răsplătească. Bord la 28 Ianuarie 1924. *Augustin Cioba*, preot gr.-cat.

Știri din Basarabia. Arhiepiscopul Basarabiei P. S. Serafim a trimis mai multe epistole în tot cuprinsul țării, cari îndeamnă pe preoți să formeze obștii de cumpătare, cu scopul de a lupta contra beției.

— Zemstovul Basarabiei a hotărât îndeplinirea următoarelor puncte din programul de activitate pe anul acesta.

Inițierea de obștii satești și de gospodării.

Inițierea de tovărășii pentru întreprinderile din țara Basarabiei.

Intrebuințarea scrierii românești în afacerile de comerț ale românilor.

Construirea de trei linii ferate precum și legarea centrelor mai mari prin șosele practicabile.

— Un Ucaz împărtășesc a încuviințat ca învățătura religioasă la școlile primare din Basarabia să se facă în limba mămă a copiilor.

— Zemstovul Basarabiei a decis să se înființeze încă 20 școli începătoare în diferite centre românești.

— În luna lui Martie va avea loc la Bender o adunare generală a obștilor satești din întreaga Basarabie.

Ședințele Camerei ungare. În ședința de Sâmbătă, în absența opoziției, care a părăsit în mod demonstrativ camera, s'a votat în a treia citire proiectul legii de presă, care va fi trimis camerei magnaților. La propunerea comisiei de imunitate au fost exchiși contele Andrassy dela 10 ședințe, conții Zichy și Juszt dela 15 ședințe.

Tot în această ședință prim-ministrul Tisza a ținut un discurs mai lung ocupându-se cu lupta neîndreptătită a opoziției și nesuccesele acestei lupte.

Luni și Marți nu s'au ținut ședințe, anunțându-se ședința viitoare pe Miercuri. Opoziția nu s'a îndărât, ci se pregătește ca în comun se continue lupta în contra guvernului cu toată energia.

Iubileul universității din București. În anul acesta se împlinesc 50 de ani dela înființarea universității din București. Cu ocazia acestui jubileu se fac mari pregătiri, înaintea serbărilor care vor avea loc spre care scop, senatul Universității a încuviințat formarea unui cor studențesc, care să se producă la serbările jubilar.

Noile cercuri electorale. Se anunță din Budapesta: Ministrul de interne Ioan Sándor va depune în ședința de Mercuri sau Joi, pe biroul camerei proiectul despre noua arondare a cercurilor electorale. Proiectul a primit deja sancțiunea prelabilă și prezentarea lui în cameră e numai chestie de formă.

Societatea Muzicală Română „Armenia“ din Craiova invită a lua parte la ședința ordinară a Adunării generale care va avea loc Duminecă 19 Ianuarie a. c. ora 9^{1/2} dimineața la sediul Societății.

În caz când la data de mai sus, nu se va întruni numărul de membrii prevăzut de art. 39 din Statut, Adunarea generală se va amâna la 26 Ianuarie a. c. la aceeași oră și loc, când va lucra cu orice număr de membrii.

Această adresă ține loc de convocare și pentru ședința Adunării generale dela 26 cor., în caz de amânare. Președinte, *Mircea Constantineanu*. Secretar, *V. Gh. Sandulian*.

Preutesele văduve. (Dint'o scrisoare). Femeia zileiului, dacă rămâne își știe câștiga pâinea cu munca sa; a comerciantului conduce prăvălia mai departe, ale oficianților statului sunt penzionate bine — iar noi?!... Noi ne retragem la ai noștri adeseori cu copii cu tot, unde năcăjim și-i năcăjim până la moarte.

Noi, din a noastre penzii nu putem trăi, căci din 26—27 cruceri pe zi — ce-i primim din fondul „Viduo-orfanal“ nu a trăi

un traiu omenesc, ba nici al chinui nu e cu putință.

E iarnă: a trecut și ultimii tăciuni de pe foc, casa s'o răcit, merg la culcare cu gândul: ce bucurie, ce surprindere plăcută ar fi pentru noi, dacă la 1 Ianuarie în chitanțele noastre în loc de 50 cor. ne vor asemna barem 150 cor.. Nina Andreiu, preuteasă văd.

Corpurile legiuitoare române disolvate.

În camera și senatul României s'a citit Sâmbătă decretul de disolvare al corpurilor legiuitoare. Viitorul parlament este convocat pe ziua de 21 Februarie st. v. În vederea apropiatei alegeri s'a început în întreaga țara campania electorală.

Comitetul executiv al partidului conservator a decis, că partidul conservator va lupta în toată țara și în toate colegiile la viitoarele alegeri. Întruniri publice se vor ține în orașale: Iași, Craiova și București.

Reichspost despre tratativele româno-maghiare. Organul creștin-socialilor din Viena „Reichspost“ ocupându-se într'un număr recent cu tratativele româno-maghiare, combate opera dușmănoasă a partidelor opoziționale de a împiedeca rezultatul favorabil al tratatelor, ceea ce nu numai că e împotriva intereselor de viață ale monarhiei, ci chiar și împotriva intereselor poporului maghiar.

„Dacă se va putea ajunge — scrie „Reichspost“ — în forma unei înțelegeri, la un rezultat cu Români, acesta ar fi un progres, de care trebuie să se bucure fiecare cetățean, căruia îi zace la inimă binele monarhiei. Pentru Români e vorba de un succes al dreptății iar pentru Maghiari de împiedecarea unei izolări, periculoase și de stăruirea succes al misiunii monarhiei față de popoarele ei. În nici un alt caz, nu există o altă problemă a politicii interne, care să fie așa strâns legată de premisele importante ale politicii noastre externe. E o operă acesta, care merită o stăruință nestrămutată și o promovare inimioasă. Ea nu poate fi creiată prin jertfe unilaterale, ci numai prin prevenire. Contele Ștefan Tisza să prindă deci strâns mâna ce i-s'a întins deja în chip cinstit“.

Cinema „Edison“ în Blaj. Duminecă în 1 Februarie n. a. c., se va reprezenta în cinema „Edison“ din Blaj, minunatul film *Regina Nilului* — Cleopatra. — Atragem atențiunea publicului asupra acestui film. — Mai pe larg în foiletonul nrului de azi.

MAI NOU.

Episcopul Hajdudoroghului — adus la rezon. În legătură cu notița adusă și de noi despre vizita episcopului Miklossy la primatele Csernoch, corespondentul din Budapesta al siarului „Reichpost“, în numărul de Luni, dă informația că lui Miklossy, cu prilejul acestei vizite i-s'a dat a înțelege, ca să se abțină pe viitor de la orice alte declarații în sens șovinist maghiar, asemenea acelor cari Dsa le-a făcut, mai zilele trecute, în publicitate.

Partea Literară.

Religiositatea și cultura.

După Fr. Xav. Wetzel.

Trad. de I. Belu.

(Continuare).

II.

Putem pune teza: Adevărata religiositate niciodată nu împiedică dezvoltarea culturală. E știut, că un simțământ născut din pasiuni josnice, nu se poate ridica până la înălțimea frumosului supranatural. Veacul nostru zădarnic să încearcă să răspundească vestea că a devenit independent de Hristos, de adevărurile dumnezeiești și de legile moralității Cercetând diferitele expoziții de pictură ne vom convinge, că în pictură a dispărut idealismul lăsind loc unui realizm nud, fără vlagă și tâmpit. Iar cercetând pânzele măestrilor din veacurile trecute ni să vor umplea inimile de o pietate profundă isvorită din adâncul atâtor suflete creatoare. Cât de mult să ridică peste „vestiții“ pictori moderni un Fiezo, a cărui rugăciune era arta, un Raffael, Leonardo da Vinci, și un Murillo. Când Velasquez la primit pe Murillo în atelierul său, gândul cel dintâiu ia fost să meargă în biserică unde proșternându-se înaintea lui Dumnezeu să dea mulțămită, pentru împrejurarea, că el, care era atât de sărac încât nu odată nu-și putea plăti nici vâpselele, a fost învrednicit de cinstea și încrederea unui maestru atât de vestit. Apoi să nu uităm că „Concepția nepătată“ a lui Murillo a fost cumpărată de statul francez cu 600 mii de franci! Iar lângă catafalcul lui Raffael îl vedem pe papa Leo al X vârsind lacrimi, și când clopotele din Roma au vestit moartea maestrului din Rubino, Italia întreagă a îmbrăcat haine de jale, dela cardinal până la țăranul legat de glie.

Dacă vedem religiositatea triumfând în împărăția picturii, tot așa de mare și puternică o găsim și în muzică, unde a produs creațiuni, cari au menirea să trăiască o vecinicie, purtând semnul nemuririi pe frunte. Când s'a predat pentru întâia dată în Roma liturgia de Palestrina, Sirani a exclamat: „O armonie atât de măreață ca asta numai din ceriu poate să vină!“

Intr'adevăr cine s'a învrednicit vreodată să audă aceasta muzică dzeiască în capela Sixtină, a putut zice că glasul ingerilor e prins pe hârtie. Căci în ea găsim o armonie undulătoare, care te ridică într'alte sfere, o armonie ce alungă din inimă toate pornirile rele și urâte, lăsind loc simțămintelor nobile și frumoase. În ea el împreună mărirea și puterea într'o îmbrățișare măreață, din care izvoarește intimitatea cea mai curată.

Va fi de ajuns să mai amintim atragearea și iubirea aproape copilărească alni Gluck, Mozart și Haydin către P. C. Vergura Maria, căreia iau dat onoarea cuvenită prin imnuri atât de înălțătoare. Gluck își ținea de datorința cea mai sfântă ca să nu treacă nici o singură zi fără de a nu rosti rugăciunile rozariului. Chiar și pe tim-

pul când trăia în palatul regal din Versailles știa să-și afle totdeauna un colț retras unde în liniște putea să-și înalțe sufletul către Regina Ceriului. Când la ajuns moartea năpraznică la 15 Nov. 1797, abia a putut să-i desclește rozariul din mâna înțepenită.

Când să împedeca în compozițe Haydin totdeauna lua în mână rozariul și rugăciunea îi dădea puteri noi. Rozariul nu-l părăsea nici Mozart în nici un moment al vieții sale rugându-se în zile bune cât și în nenorociri. După succesul strălucit al unui simfonii celebre, predate în opera din Pariz, genialul compozitor s'a proșternut înaintea unei icoane de-a Mariei, și cu glas înalt i-a mulțămît pentru succesul obținut.

Credința lui Hristos a avut menirea să descopere adevărul și să facă oamenilor cunoscut conceptul binelui, cari înalță sufletul omenesc peste grijile mărunte, ale zilelor mohorite. Religiuinea prin cuvintele sale simple ne face cunoscut ceiace mai înainte spiritul abia își putea închipui, ceiace nu se putea exprima prin cuvinte și creerul nu putea să perceapă deajuns și ceiace zădarnic se nizuia arta să crează. Icoanele vieții nevăzute propovăduite de religie trăesc numai în inimile cari știu să creadă, să iubească și să nădăjduiască; numai în undulațiunile sentimentelor, cari știu să ridice valuri mai mari pe marea inimii aflăm binele și frumosul cari ne știu povești atât de fermecător despre ceiace ni scopul fieștecărnua dintre noi. Și dacă atari sentimente le exprimă unii genii prin arta muzicală, dacă atari inimi străbătute de credință și de iubire varsă în melodie glasuri de bucurie și durere, de frică și de pietate atunci ecoul acestor sunete va răsună și în inimile altora ideea care a fost izvor nesecat pentru creațiunea artistului: vecinicia sufletului și vieța viitoare după zilele de năcaz.

Nar strica să examinăm și poezia, care exprimă sentimentele omenesti. Să ne oprim la o operă măreață. Avem înaintea noastră „Divina comedia“, care prin compoziția minunată și prin conținutul adânc stă fără păreche în literatura universală plutind prin înălțimi ne mai bătute de aripile gândirii și vorbind despre vieța, despre moarte, despre virtute și păcat. Dante a murit espulzat din orașul său natal la anul 1321 într'un claustru franciscan din Ravena. Alătura de Dante stă Chalderon a cărui opere iau câștigat lauri nemuririi. Cu toate acestea Chalderon a fost un preot catolic plin de pietate și blândete care a cântat esclusiv numai spre mărirea lui Dumnezeu. Are un suflet sensibil care în toate vede alcătuirea lui Dumnezeu începând dela picurii de rouă și firicelul de iarbă până la raza dădătoare de vieța; și dela adâncurile pământului până la corurile cetelor ingeresti. „Chalderon a fost geniul — zice Goethe — în care știința cea mai înaltă s'a unit cu talentul“.

Oare „apostolul luminii“ știința ce zice prin cuvintele acestea? Chalderon e poetul și dramaturgul catolicismului în înțelesul cel mai strict al cuvântului. Unele din operele lui vestesc concepția creștină despre lume, conținutul altora e chiar teologie dramatizată în spiritul S-lui Toma de Aquino. Și despre acest Chalderon zice Goethe, că-i geniul cel mai mare! Intr'adevăr, o mai mare apărare pentru principiile catolice, că anume religia nu contrazice științii, nu putem găsi,

decât în cuvintele lui Goethe. Poetii profetesc...

Un alt geni e Shakespeare a cărui mărirea va răsună întotdeauna printre oameni. Stând pe bazele bisericii catolice reprezintă ideile creștine cu demnitatea cea mai mare alătura de Dante și Calderon. Calea bătută de el încă nu a fost umblată de om, și poate nu va fi nici înviitor.

Expunerea noastră ar fi fără sfârșit dacă ne-am da nizuința să străbatem împărăția tuturor științelor. Cu exemple aduse am vrut să arătăm numai câteva petri din edificiul grandios, care să chiamă arta creștină și știința.

*

Cu deosebire să leagă multe speranțe de științele naturale. Să zice că scrutând ceriul și pământul au să documenteze că nu-i Dumnezeu. Dar în contra tuturor așteptărilor se observă contrarul. Chalmers a zis într'o ședință de a naturaliştilor la 1833: „Creștinismul nu trebuie să se teamă de rezultatul științelor naturale, ci din contră să spereze. Rezultatele cercetărilor întăresc învătăturile bisericii și chiar cercetătorii cei mai mari sunt totodată creștinii cei mai credincioși. Intemeiatorul și părintele astronomiei moderne și-a dedicat cartea pontificelui Pavel al III-lea. Kepler își încheie cartea despre astronomie cu o rugăciune prin care mulțamește lui Dumnezeu pentru-că a binevoit ca prin el să arete oamenilor alcătuirea sa. Euler, matematicianul cel mai mare a veacului al XVIII-lea, a scris o carte cu numele: „Apărarea revelațiunii divine față de liberali“. Volta, inventatorul curentelor electrice, ținea cu cea mai mare scrupulositate preceptele bisericesti, și nu trecea o Duminecă în care să nu asculte s. Liturgie. În operele lui Linné adeseori aflăm mulțămită către Dumnezeu. Când oarecine a voit să-i cetească lui Amperi, a cărui nume e cunoscut ori cărui om cult dela curentul amperè-ean — o parte din „Imitația lui Hristos“ a S. Toma de Kempis a zis: „Nu trebuie, că o știu pe dinafară“. Profesorul Berger din Francfurt a adunat date despre vre-o 60 naturalişti, cari deși au fost bărbați ge știință, au rămas religioși și catolici credincioși.

(Va urma.)

Hirotonia a doua alui Atanasie e încă controversă.

(Continuare)

Nu îmi pot explica cum ajunge Hevenesi în timp de iarnă în Cluj și de acolo să-și dateze raportul său de dtul 29 Dec. 1711, când bine este știut, că el rezida în Viena. Să presupunem că el ca nou denumit „provințial al Austriei“ a grăbit să inspekteze prima dată, circumscriptia Clujului!

Succesiunea serială a provințialilor nu o pot acum în grabă fixa, cu punctualitatea zilelor.

Nilles, în Symbolae, nu ne spune, ba chiar ne încurcă nițel. O dată spune, că Hevenesi și-a început provințialatul în 1712—1714, că în acest an adevărat 1712 la început era provințial încă Rescali, carele a fungat în aceasta calitate în 1711 și 1712 și că în 1711 până napoi la 1708 a fost

provințial Despotovich. Deci în 1712 figurează doi, în 1711 trei provinciali. În alt loc apoi aflăm, că în 8 Noembrie 1711, Hevenesi deja era provincial. Cel puțin așa-l titulează Atanasie în o scrisoare latinească¹⁾. Atanasie va fi știut că ce slujbă are Hevenesi, căci teologul din coastă, îi coramiza scrisorile, chiar și cele private, în puterea diplomei împărătești²⁾.

Din cele analizate deci cred, că nu am urmat nesocotit în primul meu comunicat, când am susținut, că de unde știe Hevenesi cum că Atanasie a fost de două ori hirotonit! Are toată dreptatea cenzorul meu dl Păclișan, care îmi zice, că Hevenesi nu a avut lipsă de nici un act despre aceea, ce s'a petrecut în ochii lui. Hevenesi nu a avut, dar avem noi lipsă căci noi n'am văzut, iar Hevenesi de aceea a scris, ca să-i credem³⁾. Apoi cum am arătat deja și vom mai arăta odată, cum să-i credem numai lui și nu și altora, cari iarăși numai aceea scriu ce știu ei și ce nu au văzut ei, când de altcum trebuiau să vadă. Și așa pentru noi nu poate fi „indiferent, că Hevenesi a scris despre hirotonirea lui Atanasie două rânduri sau un articol lung, ca al păr. Ștefan Pop de pildă⁴⁾; nu, căci Hevenesi a scris în două șire mare lucru și nou lucru, ce alții, cari scriind pe larg și de repetate ori, nu au făcut, cu toate că după așteptările noastre de acum trebuiau să o facă. — E de nepriceput, de ce la 10 ani după incident, spune Hevenesi, că Atanasie a fost rehirotonit și nu o spune și atunci la timpul său, când adecă s'a întâmplat; el care era atât de grijos de însemna în hârtiele sale toate momentele mult mai insignifiante, relative la peripecțiile unirii! —

II.

1. Zice dl Păclișan, că datul de pe jurământul reversal alui Atanasie e greșit, adecă nu e 7 April 1701. „Și dacă părintele Ștefan Pop n'a observat greșala e dovadă, că Dsa n'a „frunzărit“ de ajuns pe Nilles“.

Cumcă pe Nilles nu îl voi fi frunzărit de ajuns în toată întinderea Symbolae-lor, e ușor de a se observa, dar că cu privire la unirea noastră, și mai vărtos în întreba-rea cu pricina, a hirotonirii lui Atanasie, l-am chiar prea frunzărit pe Nilles⁵⁾ și l-am prea neobservat pe dl Păclișan, e fapt patent; apoi și aceea e ușor de observat, că dl Păclișan a prea neobservat pe Nilles și în schimb, m'a prea observat pe mine!

La Nilles în două, respective în trei locuri, se pomeneste⁶⁾ reversalul jurământ alui Atanasie. Totdeauna i-se dă dtul de 7 Aprilie 1701. Magnus Apollo erit omul acela, care ne va arăta, că zapisul acesta e pomenit de Nilles și în alt loc, plane cu alt dat!

2. Dl Păclișan ne încredințează că actul din vorbă e prescris la Freyberger cu dta 20 Martie 1701⁷⁾.

De ce să ne luăm după o copie, când Nilles și Densușianu ne dau originalele, patru exemplare, unde e dtul 7 April 1701. Am căutat în Nilles și tabloul erorilor-îndreptărilor de tipar, nu cumva acolo, se îndreaptă afirmativa greșală. Nu am aflat poziția asta¹⁾.

Desigur că vâleatul de 20 Martie 1701 alui Freyberger să potrivește bine cu resfințirele lui din 24 și 25 Martie a aceluiaș an și atunci între olografal lui Atanasie și între manuscriptul lui Freyberger înceată ori ce umbră de autonomie.

Spune Nilles²⁾, că reverzalul din vorbă, dedus în trei exemplare originale latine, a fost înmanat lui Kollonich. Un exemplar pentru mitropolitul din Strigon, unul pentru de a se transmite la Roma prin nunțul apostolesc din Viena și ultimul pentru cancelăria Transilvană. Cel destinat mitropolitului se află azi la colecția Hevenesiană a universității din Budapesta.

Mai spune Nilles³⁾, că la Arhiva de curte și imperială din Viena, (Hof und Staatsarchiv) încă este azi un exemplar, deci un prescris, care afară de unele mici variante, arătate de Nilles în „Symbolae“, consună la perfecție, cu cel din Budapesta. Exemplarul acesta din arhiva de curte ar fi însă totuș decopiat după cel al cancelăriei Transilvane, ori după cel al nunțiatului, trimis la Roma, zice Nilles.

În articolul 3 al lăudatului înscris, Atanasie cere se fie rehirotonit iereu și arhiepiscop, decătră mitropolitul său, arhiepiscopul din Strigon.

Exemplarele latinești astfel se încheie și subscriu.

„Ita confirmo et testor manus meae propriae subscriptione et sigilli mei proprii appressionem. Viennae die 7 mensis Aprilis 1701. Athanasius, episcopus unitae ecclesiae Valachorum“ Pecet însă nu e apăsător.

Românește în manuscriptul scris și scris de mâna lui Atanasie, așa se aude aceasta încheere:

„Și adeverez și cu iscălitura manii mele și cu puitura peceții mele în Beciu (Viena) la 7 Aprilie 1701 Vlădica Atanasie. P. S.“ În actul românesc deci e pus și pecetel mitropoliei.

Nic. Densușianu⁴⁾, ne mai spune, că în Budapesta, la locul indicat, se află nu numai exemplarul latin, ci și un exemplar original român. El ambele le-a prescris și dat spre păstrare academiei din București, unde se păstrează azi la nr. 372. vol. 12. pag. 1—10⁵⁾.

Articolul 3 sună:

„Pentru că destul mi-s'au arătat și toate am văzut, și știu destul din rătu (rit) grecescu șmatici (șismatici) vlădici arhiepiscop, mitropolit și patriarși, nu numai prin zdrobitură rândului și sfântenii popești,

cu bani ar fi sosit la deregătorie, ce și cu putere fără nici o dreaptă, de obiceiul legii orândelă și blagoslovenie pentru agiutorul păgânilor, scaunele lor a fi cuprinsă; pentru aceia de unii ca aceia, au de rămășițele lor orândiți de care și eu am fost orândit, și blagoslovit neștiindu-mi cu dreptate și cu calé legii a fi sosit pe aceia la popie și la vlădicie, ca să pociu fi adevărit despre orânduiala mé, în popie și în Vlădicie. Blagoslovenie, că într'un lucru foarte mare, și lepsă, în lucruri sufletești. Pe ispășaniia oilor. Supt biruința mé care sintu, suptu lucruri prepusă, prin arhiepiscop din Estergom Mitropolitul meu. În popie a mă orându și în vlădicie așa a mă blagoislovi, poate că și pentru că acé pre punere și îndoială și despre protopopii și popii, de suptu biruință mé, care prin mine s'au pin tr'alții, nainte mé vlădici șmatici rumânești sau orândit iaste, mă făgăduescu în țărcalatul besericilor, căror avé mai de grabă, până, într'unul, popii și protopopii, suptu lucruri prepusă or de nou lorandi“.

(Va urma).

Ștefan Pop.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

Istoria bisericească pentru școlile elementare greco catolice de Ștef. Roșian. Prețul 50 fil. + 5 fil. porto.

PARACLISUL, carte de rugăciuni și cântări bisericești întocmită pentru tinerime. Blaj 1913. Tipografia Seminarului teologic gr. cat. — Cu plăcere atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra acestei cărțicele, care este întocmită, ce e drept, pentru tinerime, dară poate fi întrebuințată cu mare folos și de adulți, mai ales de membrii reuniunilor „mariane“. Chiar și preoții vor afla în aceasta carte mare ajutor în pregătirea tinerimii la primirea sfințelor taine. Ea, pe lângă o introducere frumoasă și instructivă despre rugăciune, conține: Rugăciuni de dimineața și de seara, întregă Rânduiala Canonului de mângăere cel mic (Paracelisul) către Preasfânta Născătoare de Dumnezeu. Apoi urmează învățături amănunțite și limpezi despre s. Mărturisire (mărturisirea generală) și s. Cuminecătură și rugăciuni corespunzătoare la primirea cu vrednicie a tainelor acestora. Rugăciunile diverse au în vedere deosebita noastră lipsă sufletești și trupești. Dintre cântări se cuprind în „Paracelis“ toate cântările dela s. Liturghie, troparele sărbătorilor mai mari și ale versurilor și încheie cu „Doxologia cea mare“.

Aceasta cărțicică cu un cuprins bine ales și atât de bogat costează numai 30 fil. Recomandăm cu toată căldura răspândirea ei. Se poate procura dela *Librăria Seminarială din Blaj*.

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan**.

Redactor responsabil: **Augustin Gruția**.

¹⁾ Nilles Symbolae 317 nota 3 și 387.

²⁾ Ibid. 284 și 297,

³⁾ Ioan XX 31.

⁴⁾ Păclișan pg. 528.

⁵⁾ „Nocturna versate manu, versate diurna“ Horatius.

⁶⁾ Symbolae: 99; 109 și 286 (283—284).

⁷⁾ Păclișan pg. 530, nota 1.

¹⁾ Symbolae II. 1087.

²⁾ Ibidinem I. 287 cu nota 1.

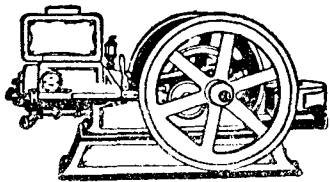
³⁾ Symbolae 281 nota 1; 283 nota 2; 285 nota 3 și 287 nota 1.

⁴⁾ Anal. academ. rom. București sec. II. tom. II. 1879/80. tipărite în 1881.

⁵⁾ După Densușianu, l-a luat Alex. Pop. Desbinarea I c. 7589. Popovici Uniunea 152—159. iar dela Popovici la luat Iorga „Sate și preoți“ 185.

E fapt în general cunoscut, că pentru **mânarea** aparatului de **sfârmat** cucuruzul, **dumicatul** napilor, pentru **mori** și **tăietoare** de **nutreț**, s'a dovedit de cel mai bun

Motorul de benzin, original american **Waterloo.**

Se poate căpăta la

Dénes B.

Societate comandită, în BUDAPEST,
V., Lipot-kórut 15.

Prețurent gratis și franco.

(69) 8-13

Un admirabil tablou după originalul marelui pictor *Obedeanu* reprezentând pe:

MIHAI-VITEAZUL

Cel mai războinic voevod, ne pare din acest tablou cu o putere de sugestie extraordinară. Se află de vânzare la Librăria sem. teol. gr.-cat. din Blaj. — Prețul tabloului cor. 1'50 fil.

Singură și veritabilă ALIFIA CENTIFOLIA

a lui A. THIERRY.

Oprește și încetează veninarea sângelui. Face superfue orice operație. Folosește femeilor lăptătoare, ajută pornirea laptelui, nu se întărește pieptul. Orbalțul de piept (foc viu), folosește la orice răni învechite, răni deschise la picioare umflate, la caries, răni venite prin lovituri, tăieturi, împuscături, strivituri, împunsături, sdroboturi, se folosește pentru îndepărtarea corpurilor streine de e. tanduri de lemn, spini, sticlă, alice, năsip. prav etc. la creștere din corp, la corbunculus, neoplasme, chiar și contra racului, viermi, putrezieciune, rosături, orice arsături, rane ivite prin lunga zăcere a bolnavului, la buboae, curgere de urechi, precum și la copii mici contra opărelui etc.

Are putere vindecătoare și sigură.

2 borcane costă cor. 3'60 se trimite cu ramburs (Nachname).

Se capătă la: Farmacia Török József, în Budapesta precum agăa mai multe farmacii din țară. În mare (engro) la Talmayer și Seitz sau succesorii Kochmeister și la drogeria Fraților Radonovits în Budapesta. Unde nu se află depou, să se comande deadreptul dela farmacia:

THIERRY A. «Ingerul păzitor» în PREGRADA
(lână Rohitsch-Sauurbrunn).

(70) 8-25.

Dr. IZIDOR MARCU:
Teologia pastorală volum I.
Didactică pastorală f. 8° 408
pag. 4 cor. Vol. II. Liturgica
f. 8° 586 pag. 5'40 cor. Sunt
indispensabilele fiecărui preot.

Se pot primi dela Librăria
Seminarului teol. gr. cat. din Blaj
cu prețul 9'50 cor.

A apărut: Elemi Népiskola Ertesítő
könyvecské — Indice pentru școlile popo-
rale primare. Costă leg. 30 fil. + 10 fil. porto

Se află de vânzare la Librăria semi-
narului teologic greco-catolic din Blaj—Ba-
lázsfalva.

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU
Strada Cisnădiei 1-5. Edificiile proprii.
recomandă

Asigurări împotriva focului
pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mo-
bile etc. în condiții avantajoase și cu
premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani
gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu
termin fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigu-
rări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre
și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe
contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig.
p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la
începutul anului 1912 K. 5,456,645'67
Capitale asigurate pe viață achitate 5,458,689'43
Starca asigurarilor cu sfârșitul anului 1912 } foc „ 133.667,241—
} viață „ 11.740,710—
Fonduri de întemeiere și de rezervă . . . cor. 2.603,400—

Prospecte și informații se dau gratuit în
birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cerouri bune de
cunoștință se primesc în condiții favorabile în
serviciul institutului.

(8) 3-?

A APARUT și se află de vânzare la Librăria
Seminarială din Blaj:

ANTOLOGION SAU MINEIUL,

carele cuprinde în sine slujbele dumnezeieștilor sâr-
bători, ale Născătoarei de Dumnezeu și ale sfin-
ților preste an după rânduiala bisericii răsăritului
de legea grecească,

TOMUL I. legat în piele, cu copcii face 32 cor.

„ II. III. legat în piele, cu copcii face 78 cor.

Toate trei tomurile legate în 2 volume în piele și
cu copcii fac 110 cor. — Toate trei tomurile le-
gate în 2 volume cu călcăiu de piele fac 100 cor.

A apărut

Apostolul

sau Faptele și Epistolele sf. Apostoli f° 4.

Prețul leg. în piele 22 cor. leg. în lux
face 44 coroane.